

Lehdistötiedote 26.8.2021

Oikeudenhoidon uskottavuus on murenemassa. Puutteelliset määrärahat ja niistä aiheutuvat viivästyksset oikeudenkäynteihin muodostavat jo todellisen uhan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumiselle suomalaisissa tuomioistuimissa.

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että oikeudenhoidon riittävät resurssit turvataan ja oikeudenkäyntien kokonaiskestoa lyhennetään. Mainittujen tavoitteiden saavuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman määrärahojen merkittävää lisäystä.

Oikeusministeriö esitti valtion vuoden 2022 talousarvioon tuomioistuimille 10,3 milj. euroa tasokorotusta, jotta oikeudenkäyntejä voidaan sujuvoittaa ja rikosvastuun toteutuminen turvata paremmin. Valtiovarainministeriö ei kuitenkaan hyväksynyt oikeusministeriön ehdotusta valtion talousarvioon 2022 omassa ehdotuksessaan.

Määrärahatarve on tosiasiallisesti merkittävästi suurempi. Tuomioistuinvirasto esitti 19,5 milj. euron tasokorotusta henkilöstöresursseihin ja yli 11 milj. euron lisärahoitusta ICT-menojen kasvuun (https://tuomioistuinvirasto.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteetjauutiset/2021/tuomioistuinvirastovaatii_asiamaariinnahdenriittaviaresursseja.html). Tuomariliiton laskelmien mukaan määrärahatarve on vielä tätä suurempi. Laskelmat eivät muun muassa sisällä koronan aiheuttamia lisäresurssitarpeita.

Budjettiriihessä on korkea aika ryhtyä sanoista tekoihin hallitusohjelman toteuttamiseksi. Lakivaliokunnan lausunnon (LaVL 11/2021 vp) mukaisesti tuomioistuinten perusrahoitus on ollut riittämätön useiden vuosien ajan (https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/LaVL_11+2021.aspx). Edes välttämättömiin menoihin ei ole riittävä rahoitus. Menoja joudutaan rahoittamaan ratkaisutoimintaan tarkoitetuista henkilötyövuosista. Asioiden käsittelyajat ovat pidentyneet useiden vuosien ajan lähes kaikissa tuomioistuimissa ja keskeisissä asiaryhmissä. Jos tarvetta vastaavaa lisärahoitusta ei saada, käsittelyajat tulevat pitenemään entisestään. Pitkät viiveet käsittelyajoissa aiheuttavat vakavaa haittaa oikeusturvan toteutumiselle. Lisäksi kohtuuttoman pitkät käsittelyajat lisäävät kustannuksia ja heijastuvat muihin viranomaisiin ja koko yhteiskuntaan.

Tuomariliitto on myös huolissaan henkilöstöstä. Henkilöstöä on kroonisesti liian vähän kasvaneeseen työmäärään nähden. Tuomioistuinten henkilökunnasta suurin osa työskentelee jatkuvasti jaksamisensa ääri rajoilla. Tämä on johtanut ns.harmaan ylityön lisääntymiseen. Uusissa tietojärjestelmissä (AIPA ja HAIPA) olevat toiminnalliset puutteet eivät tehosta työtä tai asianosaisten asiointia vaan päin vastoin hidastavat niitä, mikä on kuormittanut henkilöstöä entisestään. Henkilöstön loppuun palaminen on vakava ongelma, joka myös pidentää osaltaan käsittelyaikoja. Kysymys ei ole enää siitä, miten alalle saadaan houkuteltua osaavaa henkilökuntaa vaan myös siitä, miten heidät saadaan pysymään alalla. Hälyttävää on, että useat tuomarikunnasta ja kansliahenkilökunnasta harkitsevat alan vaihtoa kuormituksen vuoksi.

Näistä syistä oikeusvaltion ja oikeudenhoidon toimintaedellytysten turvaamiseksi ja vahvistamiseksi

oikeusministeriön hallinnonalan ja erityisesti tuomioistuinlaitoksen perusrahoitusta on viipymättä korotettava olennaisesti ja pysyväisluonteisesti.

Helsingissä 26.8.2012

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Sanna Mantila
Puheenjohtaja

Minna Hällström
Varapuheenjohtaja